

04.06.2025

Dnro 425/03.04.04.04.09/2024

Asia Hyvinvointialueen säännöt ja taksat

Valittaja Juhani Vehmaskangas

Päätös, josta valitetaan

Satakunnan hyvinvointialue, aluehallitus, 12.3.2024, 78

Aluehallitus on 16.1.2024 päättänyt hyväksyä Satakunnan hyvinvointialueella kotihoidon palvelusetelin arvot päätöksen liitteenä olevan taulukon mukaisesti 1.4.2024 alkaen.

Aluehallitus on 12.3.2024 hylännyt Juhani Vehmaskankaan oikaisuvaatimuksen. Oikaisuvaatimus päätöksen perusteluissa on muun ohella todettu aluehallituksen 12.12.2022 tehneen päätöksen ottaa käyttöön sosiaali- ja terveydenhuollon palvelusetelit 1.1.2023 alkaen. Palvelusetelin arvo oli määrätty seuraavassa kokouksessa. Ikääntyneiden kotihoidon osalta palvelusetelin arvo oli määrätty kiinteähintaiseksi (45 euroa/tunti) siten, että asiakkaan tuloilla ei ollut vaikutusta palvelusetelin arvoon. Hyvinvointialueen järjestämän kotihoidon asiakasmaksun sen sijaan oli päätetty määräytyvän asiakkaan maksukyvyn mukaisesti. Tästä ristiriidasta aiheutui asiakkaiden eriarvoista kohtelua, jolle ei löydy oikeusperustetta yhdenvertaisuuslaista. Aluehallitus on päätöksellään 16.1.2024 muuttanut sosiaali- ja terveydenhuollon palvelusetelin arvon määräytymään palvelusetelin saajan bruttotulojen mukaisesti eli samoin perustein kuin samaa palvelua koskeva sosiaali- ja terveydenhuollon asiakasmaksu. Toisin kuin oikaisuvaatimuksessa on väitetty, aluehallituksen päätöksellä edistetään yhdenvertaisuutta.

Valitus

Päätökset on kumottava.

Päätökset ovat virheellisiä, yhdenvertaisuutta loukkaavia ja syrjiviä. Oikaisuvaatimus päätöksessä on nimenomaisesti todettu, että päätös johtaisi joiltain osin erilaiseen kohteluun. Eriarvoiselle kohtelulle ei ole hyväksyttäviä perusteita, joita ei voisi kohtuullisin kustannuksin välttää. Valtionverotuksen

tapaisen progression käyttämättä jättäminen ei ole hyväksyttävä syy maksattaa pienempituloisilta enemmän missään tilanteessa. Olisi helppoa toteuttaa käytäntö, jossa bruttotulojen nouseminen ei johtaisi nettotulojen vähenemiseen.

Asian käsittely ja selvittäminen hallinto-oikeudessa

Aluehallitus on antanut lausunnon.

Hallinto-oikeus on varannut yhdenvertaisuusvaltuutetulle mahdollisuuden lausua asiassa. Yhdenvertaisuusvaltuutetun toimisto on ilmoittanut, ettei yhdenvertaisuusvaltuutettu anna lausuntoa asiassa.

Vehmaskangas on antanut vastineen ja siinä vaatinut oikeudenkäyntikulujensa korvaamista.

Hyvinvointialue on antanut lausuman Vehmaskankaan oikeudenkäyntikuluvaatimuksesta.

Vehmaskangas on antanut lausuman hyvinvointialueen lausuman johdosta.

Hallinto-oikeuden ratkaisu

Hallinto-oikeus hylkää valituksen.

Hallinto-oikeus hylkää Vehmaskankaan oikeudenkäyntikuluvaatimuksen.

Ratkaisun perustelut

Pääasia

Sosiaali- ja terveydenhuollon palvelusetelistä annetun lain (palvelusetelilaki) 3 §:n 3 kohdan mukaan mainitussa laissa tarkoitetaan *tulosidonnaisella palvelusetelillä* palveluseteliä, jonka arvo määräytyy hyvinvointialueen määrittelemien asiakkaan jatkuvien ja säännöllisten tulojen mukaan tai jonka arvo perustuu tulojen huomioon ottamiseen sosiaali- ja terveydenhuollon asiakasmaksuista annetun lain 10 b–10 d, 10 f, 10 g tai 10 i §:ssä säädetyllä tavalla.

Palvelusetelilain 7 §:n 1 momentin mukaan hyvinvointialueen tulee määrätä palvelusetelin arvo niin, että se on asiakkaan kannalta kohtuullinen. Kohtuullisuutta arvioitaessa on otettava huomioon kustannukset, jotka aiheutuvat hyvinvointialueelle vastaavan palvelun tuottamisesta hyvinvointialueen omana tuotantona tai hankkimisesta ostopalveluna sekä asiakkaan maksettavaksi jäävä arvioitu omavastuuosuus.

Aluehallituksen päätöksen 16.1.2024 kertoelmaosasta ilmenevästi aluehallitus oli 12.12.2022 päättänyt sellaisesta säännöllisen ja tilapäisen kotihoidon

kiinteähintaisesta palvelusetelistä, jossa asiakkaan tuloilla ei ollut vaikutusta palvelusetelin arvoon. Päätöksen 16.1.2024 kertoelmaosassa on edelleen todettu, että hyvinvointialueen omana toimintana tuotetussa sekä ostopalveluna tuotetussa säännöllisessä kotihoidossa asiakkaan maksuosuus määräytyy hänen bruttotulojensa mukaan. Riippumatta siitä, tuotetaanko asiakkaan palvelutarpeen mukainen palvelu hyvinvointialueen omana toimintana, ostopalveluna tai palvelusetelillä, tulee asiakkaan palvelusta maksaman osuuden määräytyä samoin perustein. Säännöllisen kotihoidon kiinteähintaisen palvelusetelin muuttaminen siten, että palvelusetelin arvo määräytyy asiakkaan tulojen mukaan, edistää asiakkaiden yhdenvertaisuutta. Tilapäisen kotihoidon asiakasmaksu on aina kiinteä riippumatta asiakkaan tuloista tai palvelun toteuttamistavasta.

Aluehallituksen päätöksellä 16.1.2024 hyväksytyssä liitteessä ”Ikääntyneiden palveluiden kotihoidon palvelusetelin arvot 1.4.2024 alkaen” on listattu säännöllisen kotihoidon palveluseteliä koskien 28 tuloluokkaa sadan euron vaihteluvälein (euroa/kuukausi) ja kullekin tuloluokalle palvelusetelin arvo (euroa/tunti). Listauksessa palvelusetelin arvo on määrätty 9 ja 38 euron väliltä ja on sitä suurempi, mitä pienempään tuloluokkaan asiakas kuuluu. Ainoastaan tilapäinen kotihoito on kiinteähintainen (38 euroa/tunti).

Aluehallituksen valituksenalaisen oikaisuvaatimuspäätöksen 12.3.2024 perusteluita on selostettu edellä. Hallinto-oikeus toteaa, että oikaisuvaatimuspäätöksen perusteluissa on viitattu eriarvoisella kohtelulla aluehallituksen päätöstä 16.1.2024 edeltäneeseen oikeustilaan eikä aluehallituksen päätöksellä 16.1.2024 syntyneeseen oikeustilaan, jolla on asetettu palvelusetelin arvo määräytymään samoin perustein sosiaali- ja terveystieteiden palvelujen asiakasmaksun kanssa.

Hyvinvointialueella on harkintavaltaa palvelusetelin arvoista päätettäessä ja niihin liittyvien tulojen määrittelyssä. Määrätessään 16.1.2024 palvelusetelin arvoista ikääntyneiden kotihoidon palveluissa hyvinvointialue on voinut sitoa arvon palvelun käyttäjän maksukykyyn. Aluehallituksen päätöksellä 16.1.2024 määritellyt tulorajat ja niihin sidotut hyväksytyt palvelusetelin arvot eivät ole valituksessa esitetyillä perusteilla palvelusetelilain tai yhdenvertaisuuslain vastaisia. Asiassa ei ole tullut esille mitään sellaisia seikkoja, joiden perusteella voitaisiin katsoa, että aluehallituksen päätöksellä 16.1.2024 määritellyt perusteet palvelusetelin arvolle olisivat perustuneet syrjiviin tai muutoin lainvastaisiin seikkoihin.

Aluehallituksen päätös 16.1.2024 ja oikaisuvaatimuspäätös 12.3.2024 eivät ole valituksessa esitetyillä perusteilla hyvinvointialueesta annetun lain 140 §:n 2 momentissa tarkoitettulla tavalla lainvastaisia. Valitus on näin ollen hylättävä.

Oikeudenkäyntikulut

Oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetun lain 95 §:n 1 momentin mukaan oikeudenkäynnin osapuoli on velvollinen korvaamaan toisen osapuolen

oikeudenkäyntikulut kokonaan tai osaksi, jos erityisesti asiassa annettu ratkaisu huomioon ottaen on kohtuutonta, että tämä joutuu itse vastaamaan oikeudenkäyntikuluistaan.

Asiassa annettu ratkaisu huomioon ottaen ei ole kohtuutonta, että Vehmaskangas joutuu itse vastaamaan mahdollisista oikeudenkäyntikuluistaan.

Sovelletut oikeusohjeet

Perusteluissa mainitut
Laki hyvinvointialueesta 138 § 2 mom
Yhdenvertaisuuslaki 8 § 1 mom

Muutoksenhaku

Tähän päätökseen saa hakea muutosta valittamalla, jos korkein hallinto-oikeus myöntää valitusluvan.

Valitusosoitus on liitteenä (Aluevalitus).

Hallinto-oikeuden kokoonpano

Asian ovat ratkaisseet hallinto-oikeustuomarit Tiina Forsten, Sami Kouki ja Jukka Vanto. Asian on esitellyt Jukka Vanto.

Tämä päätös on sähköisesti varmennettu ja tulostettu hallinto-oikeuden asiansihteerijärjestelmästä.

Jakelu

Päätös tavallisena tiedoksiantona sähköisesti

Juhani Vehmaskangas
Oikeudenkäyntimaksu 270 euroa

Satakunnan hyvinvointialueen aluehallitus, jonka on hyvinvointialueesta annetun lain 147 §:n 1 momentin mukaisesti ilmoitettava päätöksestä

Tiedoksi

Yhdenvertaisuusvaltuutettu

Hallinto-oikeuden yhteystiedot

Turun hallinto-oikeus
Sairashuoneenkatu 2–4 (PL 32), 20101 Turku
turku.hao@oikeus.fi
Puh. 029 56 42400
<https://asiointi.oikeus.fi/hallintotuomioistuimet>

Liite hallinto-oikeuden päätökseen**VALITUSOSOITUS (Aluevalitus)**

Hallinto-oikeuden päätökseen saa hakea muutosta valittamalla **korkeimpaan hallinto-oikeuteen** kirjallisella valituksella, jos korkein hallinto-oikeus myöntää valitusluvan.

Valitusluvan myöntämisen perusteet

Oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetun lain 111 §:n mukaan valituslupa on myönnettävä, jos:

- 1) lain soveltamisen kannalta muissa samanlaisissa tapauksissa tai oikeuskäytännön yhtenäisyyden vuoksi on tärkeätä saattaa asia korkeimman hallinto-oikeuden ratkaistavaksi;
- 2) asian saattamiseen korkeimman hallinto-oikeuden ratkaistavaksi on erityistä aihetta asiassa tapahtuneen ilmeisen virheen vuoksi; tai
- 3) valitusluvan myöntämiseen on muu painava syy.

Valituslupa voidaan myöntää myös siten, että se koskee vain osaa muutoksenhaun kohteena olevasta hallinto-oikeuden päätöksestä.

Valitusaika ja tiedoksisaantipäivä

Valitus on tehtävä **30 päivän kuluessa hallinto-oikeuden päätöksen tiedoksisaantipäivästä**, sitä päivää lukuun ottamatta.

Jos päätöksestä valitetaan hyvinvointialueen jäsenelle taikka hyvinvointialueiden yhteistoimintaan osalliselle hyvinvointialueelle tai sen jäsenelle kuuluvan valitus-oikeuden nojalla, valitusaika lasketaan siitä päivästä, jolloin ilmoitus päätöksestä on julkaistu yleisessä tietoverkossa hyvinvointialueen verkkosivustolla.

Jos päätös on annettu asianomaiselle erikseen tiedoksi, valitusaika luetaan kuitenkin tiedoksisaannista. Vastaanottajan katsotaan saaneen tiedon **kirjeitse tavallisena tiedoksiantona** lähetetystä päätöksestä seitsemäntenä päivänä päätöksen lähettämisestä, jollei vastaanottaja näytä tiedoksisaannin tapahtuneen tätä myöhemmin. Päätös on lähetetty päätöksen antopäivänä, joka ilmenee päätöksen ensimmäiseltä sivulta. **Viranomaisen** tietoon asiakirjan katsotaan kuitenkin tulleen kirjeen saapumispäivänä.

Käytettäessä **todisteellista tiedoksiantotapaa** vastaanottajan katsotaan saaneen päätöksestä tiedon vastaanottotodistuksen, saantitodistuksen tai tiedoksiantotodistuksen osoittamana päivänä. Sijaistiedoksiannossa tiedoksisaannin katsotaan tapahtuneen kolmantena päivänä sijaistiedoksiantoa koskevan tiedoksiantotodistuksen osoittamasta päivästä.

Käytettäessä **tavallista sähköistä tiedoksiantotapaa** vastaanottajan katsotaan saaneen tiedon päätöksestä kolmantena päivänä viestin lähettämisestä (sähköpostitse tai sähköisen asiointipalvelun kautta), jollei muuta näytetä. **Sähköisen asiointipalvelun kautta todisteellisesti** tiedoksi saadun päätöksen tiedoksisaantipäivä on päätöksen noutamispäivä asiointipalvelusta.

Valituksen sisältö

Valituksessa, johon on sisällytettävä valituslupahakemus, on ilmoitettava

- valittajan nimi ja yhteystiedot mukaan lukien se postiosoite ja mahdollinen muu osoite, johon oikeudenkäyntiin liittyvät asiakirjat voidaan lähettää (prosessiosoite); jos valittajan puhevaltaa käyttää hänen laillinen edustajansa tai asiamiehensä, on valituksessa mainittava myös tämän yhteystiedot
- päätös, johon haetaan muutosta (valituksen kohteena oleva päätös)
- peruste, jolla valituslupaa pyydetään, sekä syyt, joiden vuoksi valitusluvan myöntämiseen on mainittu peruste
- miltä kohdin päätökseen haetaan muutosta ja mitä muutoksia siihen vaaditaan tehtäväksi (vaatimukset)
- vaatimusten perustelut
- mihin valitusoikeus perustuu, jos valituksen kohteena oleva päätös ei kohdistu valittajaan.

Yhteystietojen muutoksesta on valituksen vireillä ollessa ilmoitettava viipymättä korkeimmalle hallinto-oikeudelle. Jos usea tekee valituksen yhdessä, voidaan joku heistä ilmoittaa yhdyshenkilöksi.

Valituksen liitteet

Valitukseen on liitettävä

- hallinto-oikeuden päätös valitusosoituksineen
- selvitys siitä, milloin valittaja on saanut päätöksen tiedoksi, tai muu selvitys valitusajan alkamisen ajankohdasta
- asiakirjat, joihin valittaja vetoaa vaatimuksensa tueksi, jollei niitä ole jo aikaisemmin toimitettu viranomaiselle.

Asiamiehen, joka ei ole toiminut asiamiehenä asian aikaisemmassa käsittelyvaiheessa, ja joka ei ole asianajaja, julkinen oikeusavustaja tai luvan saanut oikeudenkäyntiavustaja, on liitettävä valitukseen valtakirja.

Valituksen toimittaminen

Valitus on toimitettava valitusajassa korkeimmalle hallinto-oikeudelle. Sen tulee olla perillä valitusajan viimeisenä päivänä ennen viraston aukioloajan päättymistä. Tämä koskee myös tilanteita, joissa valitus toimitetaan sähköisen asiointipalvelun kautta tai sähköpostitse. Asiakirjat voi toimittaa myös sähköisessä asiointipalvelussa. Asiakirjojen lähettäminen postitse tai sähköisesti tapahtuu lähettäjän omalla vastuulla.

Korkeimman hallinto-oikeuden yhteystiedot:

Käyntiosoite:	Postiosoite:
Fabianinkatu 15	PL 180
00130 Helsinki	00131 HELSINKI

Puhelin: 029 56 40260 (kirjaamo)

Fax: 029 56 40382

Sähköposti: korkein.hallinto-oikeus@oikeus.fi

Hallinto- ja erityistuomioistuinten sähköinen asiointipalvelu:

<https://asiointi.oikeus.fi/hallintotuomioistuimet>

**KORKEIMMAN HALLINTO-OIKEUDEN PÄÄTÖKSESTÄ PERITTÄVÄ
OIKEUDENKÄYNTIMAKSU**

Muutoksenhakuasian ja valituslupa-asian käsittelystä korkeimmassa hallinto-oikeudessa peritään 610 euron suuruinen oikeudenkäyntimaksu.

Oikeudenkäyntimaksua ei korkeimmassa hallinto-oikeudessa peritä tuomioistuinmaksulain 5 §:ssä tarkoitetuista maksuttomista suoritteista tai mikäli maksun perimättä jättämiseen on lain 4 §:ssä tarkoitettu peruste.

Oikeudenkäyntimaksua ei myöskään peritä, jos korkein hallinto-oikeus muuttaa valituksenalaista päätöstä muutoksenhakijan eduksi. Lopputuloksesta riippumatta maksu peritään kuitenkin veroasiassa annettua ennakkoratkaisua koskevassa muutoksenhakuasiassa.

Oikeudenkäyntimaksua ei peritä oikeusapulain nojalla käsittelymaksuista vapautetuilta eikä muualla laissa viranomaisen toimenpiteistä suoritettavista maksuista vapautetuilta. Jos maksun periminen olisi ilmeisen kohtuutonta, viranomainen tai maksun määräävä virkamies voi yksittäistapauksessa määrätä, ettei maksua peritä.

Tuomioistuinmaksulaki (1455/2015)